

**Дисципліна з підготовки доктора філософії:
Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю
«Анестезіологія та інтенсивна терапія»**

Спеціальність	I2 «Медицина»
Освітньо-наукова програма	«Медицина», 2025
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2025-2026
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	2 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	
Укладач (і)	д.мед.н., професор М.Л.Гомон д.мед.н., доцент Тереховський А.І. д.мед.н., доцент Бевз Г. В. PhD О.С. Гончарук
Викладач (і), гостьові лектори	д.мед.н., професор Дацюк О.І. д.мед.н., доцент Столярчук О.В. к.мед.н., доцент Козловський Ю.К.
Місце проведення, контакти	Кафедра Анестезіології, ІТ та МНС Адреса: 21018, м.Вінниця, вул. Пирогова, 46, телефон+380966292004 anesthesiology@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Програма дисципліни клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю «Анестезіологія та інтенсивна терапія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів третього (освітньо – наукового) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. Основним фокусом програми є отримання знань з фундаментальної обов'язкової медичної дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія», вивчення якої необхідне для закладання основ невідкладних станів, що можуть виникнути у будь-якій галузі медицини, а також використання методів знеболення та інтенсивної терапії.

Анестезіологія та інтенсивна терапія є невід'ємною частиною клінічної медицини, тому засвоєння основних положень цієї галузі – важливий момент у підготовці лікаря.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни клінічної (лабораторної) практики за спеціальністю «Анестезіології та інтенсивної терапії» – оволодіти методами реанімації та невідкладної терапії в термінальних та важких станах хворого, що загрожують життя хворого; знати основні методи анестезіологічного забезпечення хворих, патофізіології, клінічної картини, лабораторних та інструментальних змін при невідкладних станах та методи їх інтенсивної терапії.

Основними завданнями вивчення дисципліни формування у здобувачів ступеня доктора філософії поглиблених теоретичних знань і практичних компетентностей з анестезіології та інтенсивної терапії, здатності до критичного аналізу сучасних наукових даних і клінічних рекомендацій, опанування методології наукових досліджень у галузі критичних станів, інтеграції результатів наукової діяльності у клінічну практику, а також підготовка до самостійної науково-педагогічної та клінічної діяльності відповідно до вимог освітньо-наукової програми та міжнародних стандартів.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільне життя.

ПРН 12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

ПРН 14. Організувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН 15. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Практичні заняття	20
Самостійна роботи	40
Всього	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1	Техніка проведення загальної внутрішньовенної анестезії та інгаляційної з ШВЛ	2
2	Регіонарна анестезія. Види блокад. Використання УЗД для верифікації та пошуку нервів	2
3	Анестезія в кардіохірургії	2
4	Анестезія в торакальній хірургії	2
5	Анестезія в абдомінальній хірургії	2
6	Анестезія в урології	1
7	Анестезія в акушерстві та гінекології	2
8	Анестезія в нейрохірургії	2
9	Анестезія в судинній хірургії	2
10	Анестезія в отоларингології	2
11	Анестезія в офтальмології	1
РАЗОМ		20

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Компоненти і систематизація видів анестезії	2
2	Наркозно-дихальна апаратура та Анестезіологічний інструментарій. Періопераційний моніторинг	2
3	Клінічна фармакологія м'язових релаксантів, фармакологія інгаляційних анестетиків, засобів для загальної внутрішньовенної анестезії, місцевих анестетиків	2
4	Фізіологія кровообігу і анестезія	2
5	Фізіологія дихання і анестезія	2

6	Нейрофізіологія і анестезія	2
7	Порушення водно-електролітного обміну та кислотно-лужний стан	2
8	Фізіологія нирок і анестезія	2
9	Передопераційний період, премедикація	2
10	Ускладнення загальної анестезії	2
12	Ускладнення регіонарної анестезії	2
13	Ускладнення раннього післяопераційного періоду	2
14	Післяопераційне знеболення	2
15	Інфузійні розчини	2
16	Періопераційна інфузійна терапія	2
17	Трансфузійна терапія. Особливості ведення пацієнтів з вродженою та набутою патологією системи гемостазу	2
18	Ускладнення трансфузійної терапії	2
19	Анестезія ендоскопічних втручань та хірургії «одного дня»	2
20	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з патологією серцево-судинної системи	2
РАЗОМ		40

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні (пояснення), самостійна робота, пошукові, наочні (пояснювально-ілюстративні), практичні (дослідницькі), логічні (аналітичні, синтетичні, індуктивні, дедуктивні).

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ - Залік.

8. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль; оцінювання підготовленого матеріалу (доповіді).

9. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання: підсумковий контроль у вигляді заліку. Підсумковий контроль зараховують, якщо аспірант засвоїв певні розділи (модулі) дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс. Оцінювання підсумкового контролю здійснюють на останньому практичному занятті за 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за дисципліну конвертується в бали). Зараховано: від 122 до 200 балів. Не зараховано: менше 122 балів (див. Шкалу оцінювання).

Форма поточного контролю успішності навчання: сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання кожної теми:

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Результати складання аспірантом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену/ диференційованого заліку)
180-200	A	відмінно
170-179,9	B	добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	задовільно
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники.

12. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

13. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-анестезіології> /аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Л. П. Чепкий, Л.В. Новицька –Усенко та ін; за ред. Ф.С. Глумчера. – 3-є вид.- К. :ВСВ «Медицина», 2020 -360с.
2. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навч. посіб./Ю.В. Марушко, Г.Г. Шеф, Ф.С. Глумчер, С.М. Ярославська. – 2-е вид., переробл. та допов. – К. :ВСВ «Медицина», 2020 -440с.
3. Анестезіологія, Інтенсивна терапія і реаніматологія: навч. посіб. / А.А. Ілько. – 2-е вид. перероб та допов. - К. :ВСВ «Медицина», 2018 -256 с.
4. Чепкий Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія К.:Вища школа, 2003 - С.157-191.
5. Шлапак І.П. Анестезіологія та інтенсивна терапія. -Київ,«Медицина», -2015, том 2. -550с.
6. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф.Владики А.С. Одеса: ОНМедУ, 2016
7. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія : навчальний посібник (ВНЗ І- III р.а.) А.А. Ілько.- 2-е вид., переробл.і допов., «Медицина», Київ, 2018
- 8.Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018
- 9.Низькочастотна п'езотромбоеластографія цільної крові (алгоритми діагностики та корекції гемостатичних розладів):практичний poradник/ О.О. Тарабрін , І.І. Удут, П.О. Тарабрін: ПФ «Університетська книга» , 2018
- 10.Мілер Р. Енциклопедія анестезіології Нью-Йорк -2018. -600с.
- 11.Чепкій Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія – Київ.:Вища школа, 2003 –399С.
- 12.Інтенсивна терапія невідкладних станів/Під редакцією проф. І.І.Міщука -Вінниця «Логос» 2006. -200с.

Допоміжна література

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. ; за ред. І.С. Зозулі, А.О. Волосовця. – 5-е вид., переробл. і доповн. - К. :ВСВ «Медицина», 2023 -560с.
2. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Ю. Л. Кучин, С.О. Дубров та ін. ; за редакцією Ф.С. Глумчер, С.О. Дуброва. – 3-є видання, доповнене та перероблене. – К. :ВСВ «Медицина»,2021. -312 с.
3. Тлумачний словник з клінічної токсикології / Марков Ю.І., Недашківський С.М., Лоскутов О.А. – Київ . Коляда О.П., 2018 – 151с.
4. Черенько М.П., Ваврик Ж. М. Загальна хірургія з анестезіологією, основами реаніматології та догляду за хворими. – К.: Здоров'я, 2004. – 616 с.
5. Анестезіологія , інтенсивна терапія: та невідкладні стани : навчальний посібник / І.Л. Басенко, О.О. Буднюк , А. С. Владика та ін., за ред. Засл. Лікаря України д-ра мед. н. проф. А.С. Владика, Засл. діяча і техніка України д.мед наук проф. О.О. Тарабрін – Суми . Університетська книга , 2017 - 584с.
6. Анестезіологія та інтенсивна терапія : Підручник. Т. 1 / МОЗ України ; ред. І. П. Шлапак. - Київ : Ніка Прінт, 2013.
- 7.30 Невідкладних станів в терапії : навчальний посібник: за ред. Проф. Ю.М. Мостового.Київ, 2017.
- 8.Morgan JE, Mikhail MS Clinical anesthesiology. McGraw-Hill Education| Medical ; 6 th Edition, 2018Paul G.Barash, Bruce F. Cullen Clinical anesthesia. LWW; 8 th Edition, 2017.
- 9.Jean- Louis Vincen, Edward Abraham Textbook of critical care. Elsevier; 7 th Edition, 2017
- 10.Edward Scarth Drugs in anesthesia and intensive care. 5 th Revised Edition, 2016
- 11.Keith G. Allman, Iain H. Wilson Oxford Handbook of Anaesthesia ; 4 th Edition, 2016
- 12..Ted Lin, Tim Smith, Colin Pinnok Fundamentals of Anaesthesia ; 4 th Edition, 2016
13. Анестезіологія та інтенсивна терапія : Підручник. Т. 2. Окремі питання анестезіології та інтенсивної терапії / МОЗ України ; ред. І. П. Шлапак. - Київ : Фенікс, 2015.

14. Anesthesiology, intensive care and resuscitation: teaching. manual / A.A. Ilko - 2nd edition. processing and additions. - К.: VSV "Medicine", 2018 -256 p.
15. Anesthesiology, intensive care and resuscitation: teaching. manual / A.A. Ilko - 2nd edition. processing and additions. - К.: VSV "Medicine", 2018 -256p
16. <https://guidelines.moz.gov.ua/>.
17. <https://aaukr.org/libcat/klinichni-rekomendatsiyi/>
18. NCBI-Національний центр біотехнологічної інформації [https://www.ncbi.nlm.nih.gov-](https://www.ncbi.nlm.nih.gov-19)
19. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій PubMed <http://www.pubmed.gov>
20. Національна наукова медична бібліотека України <http://www.library.gov.ua/>
21. Центр тестування МОЗ України <http://testcentr.org.ua/>
22. Англomовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій. <http://www.pubmed.com/>
23. Англomовний веб – ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я. <https://emedicine.medscape>

Інформаційне забезпечення

1. Матеріали для підготовки студентів до практичних занять : <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-анестезіології-і-реанімації>
2. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmuedu.ua>
3. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmuedu.ua>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я : <http://www.who.int/en/>
5. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
6. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
8. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Європейська асоціація анестезіологів <http://www.euroanesthesia.org>
10. Кокрейн бібліотека: Cochrane Reviews <https://www.cochrane.org>
11. Національна бібліотека США з медицини (NLM) <http://www.nlm.nih.gov/>

Силабус з дисципліни Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю «Анестезіологія та інтенсивна терапія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри мікробіології (протокол № 1, від « 27 » серпня 2025 року;

Завідувач кафедри анестезіології , ІТ та МНС
професор ЗВО

Микола ГОМОН

